

Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuurin hallintamalli

Työvoimapalveluiden
viitearkkitehtuurin liite

5.12.2023

Versio 1.0

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

KEHA-keskus

KUNTA
LIITTO

Sisällys

1. Johdanto	4
2. Viitearkkitehtuurin asemointi ja soveltaminen	5
2.1. Sijoittuminen osaksi julkishallinnon arkkitehtuureja	5
2.2. Velvoittavuus ja mukauttaminen	7
2.3. Yhteentoimivuuden varmistaminen	7
2.4. Hyödyntäminen arkkitehtuurityössä	8
3. Viitearkkitehtuuriin liittyvät toimijat	9
3.1. Roolit ja vastuut	9
3.1.1. Omistaja ja ylläpitäjä	9
3.1.2. Sidosryhmät	10
3.2. Organisoituminen	12
4. Viitearkkitehtuurin hallinnan toimintamallit	13
4.1. Dokumentaation säilyttäminen	13
4.2. Versionhallinta	13
4.3. Muutosten hallinta	14
4.3.1. Pienet muutokset	14
4.3.2. Keskikoon muutokset	14
4.3.3. Suuret muutokset	14
4.4. Ajantasaisuuden seuranta ja päivitykset	15
4.5. Toimivuuden seuranta ja jatkuva parantaminen	15
5. Viitearkkitehtuurin hallintamallin ylläpito	16

Dokumentin versiohistoria

Versio	Päiväys	Laatija	Muutoksen kuvaus
0.0.1	7.2.2023	VI	Dokumentti ja alustava dokumenttirakenne luotu
0.0.2	9.2.2023	VI	Dokumenttirakennetta päivitetty projektiryhmän tavoitetyöpajan pohjalta
0.1	23.2.2023	VI	Dokumentin sisällön karkean tason luonnostelua keskustelun pohjaksi
0.2	29.3.2023	VI	Dokumentin sisällön tarkentamista ja jatkotyöstötarpeiden tunnistaminen
0.2.1	25.4.2023	VI	Rooleja ja vastuita koskevan osion sisältöä tarkennettu työpajatyöskentelyn tulosten ja PADI-ryhmän keskustelujen pohjalta
0.9	30.5.2023	VI	Sisältöä päivitetty taustakeskustelujen pohjalta, tunnistettu linjausta vaativia kysymyksiä; ensimmäinen luonnos palautekierrokselle
0.9.1	13.6.2023	VI	Palautekierroksen kommenttien pohjalta tehdyt tarkennukset; viitearkkitehtuurin hallintamallin luonnos valmiina julkaistavaksi
1.0	5.12.2023	TK & PB	Viitearkkitehtuurin hallintamallin 13.6.2023 päivätty 0.9.1-versio hyväksytty työ- ja elinkeinoministeriössä, päivitetty hallintamallin uudeksi versionumeroksi 1.0

1. Johdanto

Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuurin (jatkossa ”viitearkkitehtuuri”) hallintamalli määrittelee viitearkkitehtuurin hallinnassa sovellettavat periaatteet ja käytännöt.

Viitearkkitehtuurin hallintamallin tavoitteita ovat esimerkiksi:

- Viitearkkitehtuurin hallinnan kuvaaminen läpinäkyvästi ja ymmärrettävästi.
- Viitearkkitehtuurin asemoinnin kirkastaminen suhteessa julkishallinnon arkkitehtuurien kokonaisuuteen sekä linkittyviin sidosarkkitehtuureihin ja niiden hallintaan.
- Viitearkkitehtuurin hyödyntämisen tukeminen toiminnan ja tietohallinnon johtamisessa ja kehittämisessä sekä toimijoiden välisen systemaattisen yhteistyön edistämässä.
- Viitearkkitehtuurin hallintaan liittyvien roolien ja vastuiden tunnistaminen.
- Viitearkkitehtuurin dokumentaation ylläpidon ja jakelukanavien määrittely.
- Viitearkkitehtuuriin kohdistuvien muutostarpeiden tunnistaminen ja muutosten hallittu läpivienti.
- Viitearkkitehtuurin toimivuuden seurannan, sisällöllisen ajantasaisuuden ja jatkuvan parantamisen varmistaminen.
- Viitearkkitehtuurin hallinnan säännöllinen tarkastelu ja tarkistaminen.

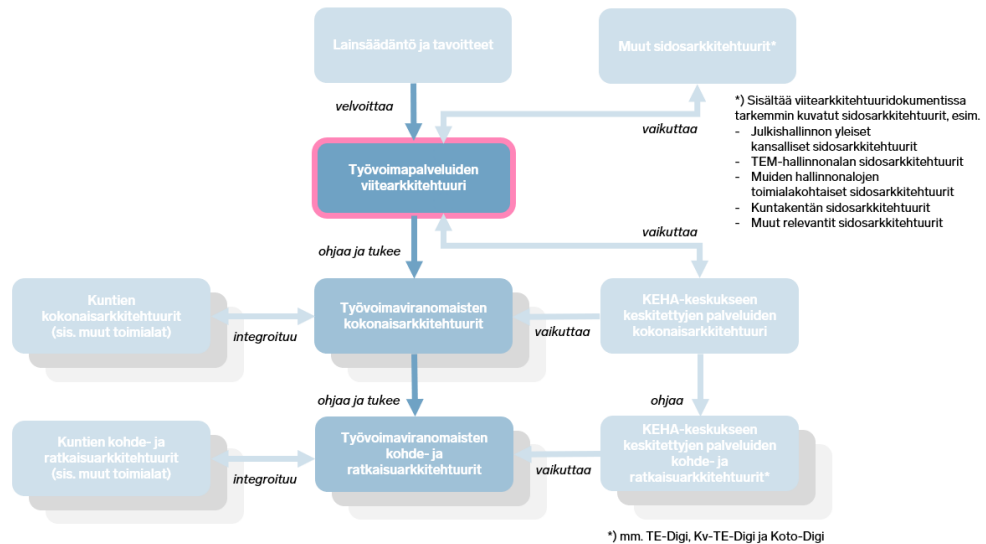
Viitearkkitehtuurin hallintamalli on tarkoitettu työkaluksi niin viitearkkitehtuurin omistajalle ja ylläpitäjälle kuin viitearkkitehtuurin eri sidosryhmille.

Viitearkkitehtuurin hallintamallin ensimmäinen versio on suunniteltu ennen kaikkea työvoimapalvelu-uudistuksen toimeenpanon aikaiseen tilanteeseen (vuosiksi 2023–2024). Uudistuksen edetessä ja siirryttäessä toimeenpanovaiheesta tuotantovaiheeseen myös hallintamallia voi olla tarpeen päivittää vastaamaan muuttuvaa tilannetta (vuodesta 2025 eteenpäin).

2. Viitearkkitehtuurin asemointi ja soveltaminen

2.1. Sijoittuminen osaksi julkishallinnon arkkitehtuureja

Viitearkkitehtuuri sijoittuu osaksi julkishallinnon arkkitehtuurien kokonaisuutta. Sen roolia osana ja työvoimapalveluihin liittyvien arkkitehtuurien hierarkiaa on kuvattu seuraavassa.

Viitearkkitehtuurin sisällön kannalta **velvoittavia tekijöitä** ovat ensisijaisesti voimassa oleva työvoimapalveluita koskeva lainsäädäntö ja työvoimapalveluiden palvelujärjestelmää koskevat tavoitteet.

Viitearkkitehtuurilla on olennaisia sidoksia myös erilaisiin ns. sidosarkkitehtuureihin, jotka **voivat vaikuttaa viitearkkitehtuurin sisältöön** tai joihin puolestaan **viitearkkitehtuurin sisältö voi vaikuttaa**:

- Sidossarkkitehtuureja ovat esimerkiksi
 - julkishallinnon yleiset, kansalliset ja toimialariippumattomat sidossarkkitehtuurit,
 - TEM-hallinnonalan sidossarkkitehtuurit,
 - muiden hallinnonalojen sidossarkkitehtuurit,
 - kuntakentän sidossarkkitehtuurit sekä
 - mahdolliset muut relevantit sidossarkkitehtuurit.
- Sidossarkkitehtuurien taso voi vaihdella yleisestä yksityiskohtaiseen (esim. viite-, kokonais-, kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurit).
- Tunnistettuja sidossarkkitehtuureja ja niiden suhteita viitearkkitehtuuriin on kuvattu tarkemmin viitearkkitehtuurin päädokumentissa, joten niitä ei ole eritelty tässä.

Viitearkkitehtuuri **ohjaa ja tukee** edelleen alempana hierarkiassa olevien, tarkemman tason kokonais-, kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurien toteutusta.

Viitearkkitehtuurin roolia suhteessa työvoimaviranomaisen paikallisiin arkkitehtuureihin voidaan kuvata seuraavalla tavalla:

Arkkitehtuuritaso	
Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuuri	Vastuu: Viitearkkitehtuurin omistaja.
	Tarkastelutaso: Tarkastelee työvoimapalveluiden arkkitehtuuria yleisellä, kansallisella ja kaikille työvoimaviranomaisille yhteisellä tasolla.
	Rajaukset: <i>Kuvaa</i> työvoimaviranomaisten arkkitehtuurin yhteisiä arkkitehtuurielementtejä ja niiden välisiä suhteita korkealla tasolla. <i>Ei kuvaa</i> työvoimaviranomaisen arkkitehtuurin paikallisen tason vaihtelua tai paikallisen tason toteutusten yksityiskohtia (esim. paikallisesti räätälöidyt palvelut, paikalliset organisaatorakenteet tai paikalliset tietojärjestelmäratkaisut).
	Vaikutus: Ohjaa ja tukee paikallisten kokonaisarkkitehtuurien suunnittelua ja toteutusta.
Työvoimaviranomaisten kokonaisarkkitehtuurit	Vastuu: Työvoimaviranomainen ja taustakunnat.
	Tarkastelutaso: Tarkastelee työvoimaviranomaisen arkkitehtuuria paikallisella, yksittäisen työvoimaviranomaisen tasolla, ottaen huomioon kytkeytymisen kunnan muuhun kokonaisarkkitehtuuriin.
	Rajaukset: <i>Kuvaa</i> työvoimaviranomaisen arkkitehtuuria tarkemmalla tasolla ottaen huomioon paikallisen tason erityispiirteet (esim. paikallisesti räätälöidyt palvelut, paikalliset organisaatorakenteet tai paikalliset tietojärjestelmäratkaisut). <i>Ei kuvaa</i> arkkitehtuurin toteutusta yksityiskohtaisesti ratkaisutasolla.
	Vaikutus: Ohjaa ja tukee paikallisten kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurien suunnittelua ja toteutusta.
Työvoimaviranomaisten kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurit	Vastuu: Työvoimaviranomainen ja taustakunnat.
	Tarkastelutaso: Tarkastelee työvoimaviranomaisen arkkitehtuuria tarkalla kohdealue- tai ratkaisutasolla, ottaen huomioon kytkeytymisen kunnan muihin kohde- ja ratkaisuarkkitehtuureihin.
	Rajaukset: <i>Kuvaa</i> työvoimaviranomaisen arkkitehtuuria tai sen osa-alueita käytännön toteutuksen vaatimalla tarkkuustasolla. <i>Ei kuvaa</i> omaa kohdealuettaan laajempaa kokonaisarkkitehtuuria.
	Vaikutus: Ohjaa ja tukee työvoimapalveluihin liittyvän arkkitehtuurin käytännön toteutusta.

2.2. Velvoittavuus ja mukauttaminen

Viitearkkitehtuurin rooli suhteessa työvoimaviranomaisten omiin arkkitehtuureihin on ohjaava ja paikallista arkkitehtuurityötä tukeva. Viitearkkitehtuuri mukautuu työvoimaviranomaisen paikalliseen kontekstiin:

- Työvoimaviranomaisella on vapaus soveltaa ja räätälöidä viitearkkitehtuurin sisältöä paikallisiin tarpeisiin sopivaksi. esim. laajentamalla viitearkkitehtuurin sisältöä tai tekemällä siihen tarvittavia muutoksia.
- Työvoimaviranomaisella on vapaus soveltaa ja räätälöidä viitearkkitehtuurin sisältöä paikallisiin organisointimalleihin (esim. yksittäinen kunta, vastuukuntamalli tai kuntayhtymä) sekä palveluekosysteemeihin (esim. paikalliset palveluiden järjestämismallit ja palvelutuotannossa hyödynnettävät yhteistyöverkostot) sopivaksi.

Viitearkkitehtuurin mukauttamisen tulee aina tapahtua huomioiden lainsäädännön velvoitteiden täyttyminen, valtioneuvoston hallituskausittain linjaamat työllisyydenhoidon tavoitteet sekä työ- ja elinkeinoministeriön ja sen yhteyteen perustettavan neuvottelukunnan ohjaus.

2.3. Yhteentoimivuuden varmistaminen

Viitearkkitehtuurin ja sen pohjalta toteutettavien työvoimaviranomaisten omien arkkitehtuurien yhteentoimivuus muiden relevanttien sidosarkkitehtuurien kanssa on varmistettava.

Yhteentoimivuudella tarkoitetaan esimerkiksi:

- Eri toimijoiden, prosessien ja tietojärjestelmien kykyä toimia yhdessä ja vaihtaa tietoa siten, että tiedon merkitys ja käytettävyys säilyy.
- Eri toimialojen arkkitehtuurien yhteensopivuutta siten, että arkkitehtuurit tukevat kokonaisvaltaisen palveluekosysteemin muodostamista ja synergiaetujen saavuttamista toimialojen välisellä yhteistyöllä.
- Eri hallinnon tasojen arkkitehtuurien yhteensopivuutta siten, että hallinnon sisäinen vuoropuhelu ja tarvittavien tietojen vaihto on mahdollista niin paikallisesti, alueellisesti kuin valtakunnallisesti.

Yhteentoimivuutta pyritään tukemaan esimerkiksi tunnistamalla relevantit sidosarkkitehtuurit mahdollisimman aikaisessa vaiheessa sekä hyödyntämällä arkkitehtuurien suunnittelussa mahdollisuuksien mukaan yhteisiä ja uudelleen käytettäviä standardeja, kuten viitearkkitehtuureja ja sanastoja.

Yhteentoimivuuden varmistamisessa ja ylläpidossa pidemmällä tähtäimellä myös arkkitehtuurien hallinnalla (esim. hallintamallissa kuvattavilla muutoshallinnan ja jatkuvan parantamisen käytännöillä) on tärkeä rooli.

Viitearkkitehtuurin ja sen pohjalta toteutettavien työvoimaviranomaisten omien arkkitehtuurien yhteentoimivuuden kannalta olennaisia sidosarkkitehtuureja on tarkasteltu viitearkkitehtuurin päädokumentissa. Erityisen huomionarvoisia sidosarkkitehtuureja ovat:

- Kuntien omat kokonais-, kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurit. Työvoimaviranomainen vastaa työvoimapalveluiden arkkitehtuurin tarvittavan tasoisesta yhteensovittamisesta oman taustaorganisaationsa (esim. kunnan tai kuntayhtymän) yleisten ja kunnan muut toimialat kattavien arkkitehtuurien kanssa, paikallisen arkkitehtuurityön tavoitteet huomioiden.
- KEHA-keskuksen valtakunnallisesti keskitettyjen työvoimapalveluiden sekä KEHA-keskuksen ylläpitämien valtakunnallisesti keskitettyjen tietojärjestelmäkokonaisuuksien (esim. TE-Digissä, Kv-TE-Digissä ja Koto-Digissä kehitettävät ratkaisut) kokonais-, kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurit. Työvoimaviranomaisten arkkitehtuurien suunnittelussa on huomioitava erityisesti näistä arkkitehtuureista nousevat yhteensovittamistarpeet.
- Sidostoimialojen arkkitehtuurit. Työvoimapalvelut edellyttävät toiminnan yhteensovittamista esim. elinkeinotoiminnan, koulutuksen, maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen, sosiaali- ja terveydenhuollon, asumisen ja ympäristön sekä vapaa-ajan ja osallisuuden palveluekosysteemien kanssa. Työvoimaviranomaisten arkkitehtuurien suunnittelussa on huomioitava myös sidostoimialojen arkkitehtuureista nousevat yhteensovittamistarpeet.

2.4. Hyödyntäminen arkkitehtuurityössä

Viitearkkitehtuuri tukee työvoimapalveluihin liittyvää arkkitehtuurityötä niin paikallisella (esim. työvoimaviranomainen ja sen taustakunta), alueellisella (esim. työvoimaviranomaisten välinen alueellinen yhteistyö) kuin valtakunnallisella (esim. työvoimapalveluiden palvelujärjestelmän kehittäminen) tasolla.

Viitearkkitehtuuria voidaan hyödyntää osana kokonais-, kohde- ja ratkaisuarkkitehtuurien suunnittelua ja toteutusta esimerkiksi seuraavasti:

- Työvoimapalveluiden kokonaiskuvan ja yhteisen kielen tarjoajana.
- Toiminnan suunnittelun ja toteutuksen tukena.
- Kehittämisen lähtökohtana ja tavoitetilan suunnittelun tukena.
- Kehittämisen tiekarttojen suunnittelun tukena.
- Toiminnan vaatimustenmukaisuuden seurannan tukena.
- Toiminnan tiedolla johtamisen, esim. vaikuttavuuden arvioinnin ja vertailun (ns. benchmarking) tukena.

3. Viitearkkitehtuuriin liittyvät toimijat

3.1. Roolit ja vastuut

Seuraavassa kuvataan viitearkkitehtuuriin liittyviä rooleja ja vastuuta.

3.1.1. Omistaja ja ylläpitäjä

Viitearkkitehtuurin omistajalla on vastuu viitearkkitehtuurin sisällöstä sekä viitearkkitehtuurin ylläpidon ja jatkokehittämisen varmistamisesta ja resursoinnista. Omistaja voi tarvittaessa siirtää viitearkkitehtuurin ylläpitoon liittyviä operatiivisia tehtäviä myös toiselle, ylläpitäjänä toimivalle taholle.

Viitearkkitehtuurin omistajan tehtäviä ovat:

- Varmistaa viitearkkitehtuurin ylläpidon sekä vastaa ylläpidon resursoinnista.
- Vastaa mahdollisten ristiriitatilanteiden ratkaisemisesta.
- Seuraa aktiivisesti ja ennakoivasti ympäristön muutoksia.

Viitearkkitehtuurin ylläpitäjän tehtäviä ovat:

- Pitää yllä viitearkkitehtuurin dokumentaatiota.
- Varmistaa viitearkkitehtuuriin liittyvän viestinnän ja tiedottamisen.
- Organisoii ja varmistaa tarvittavan tiedonvaihdon viitearkkitehtuurin sidosryhmien välillä.
- Seuraa ja varmistaa viitearkkitehtuurin toteutumista käytännössä, huolehtii poikkeamien käsittelystä sekä optimoi viitearkkitehtuurin ohjausvaikutusta seurannaisarkkitehtuureihin nähden (= paikalliset arkkitehtuurit).
- Seuraa aktiivisesti ja ennakoivasti ympäristön muutoksia (esim. oman ja muiden hallinnonalojen lainsäädäntö ja muut velvoitteet, kuntien tarpeet yms.) ja arvioi niiden vaikutuksia viitearkkitehtuuriin.
- Tunnistaa viitearkkitehtuurin muutostarpeita eri tiedonhallintayksiköiden näkökulmasta sekä huolehtii muutosten toteuttamisesta.
- Huolehtii viitearkkitehtuurin yhteensovittamisesta sidosarkkitehtuureihin nähden ja tuo esille mahdolliset ristiriitatilanteet.

Viitearkkitehtuurin omistajana toimii uudistuksen toimeenpanovaiheen aikana (vuosina 2023–2024) työ- ja elinkeinoministeriö. Omistaja siirtää viitearkkitehtuurin ylläpitovastuuseen liittyvät tehtävät KEHA-keskukselle vuoden 2024 aikana. Omistajuuskysymys käsitellään uudelleen uudistuksen toimeenpanovaiheen päättyessä (vuosien 2024–2025 vaihteessa).

3.1.2. Sidosryhmät

Viitearkkitehtuurin sidosryhmät ovat tahoja, joilla voi olla erilaisia intressejä viitearkkitehtuurin suhteen. Sidosryhmät joko osallistuvat viitearkkitehtuuria koskevaan työhön tai ovat muuten kiinnostuneita sen lopputuloksista.

Sidosryhmät voivat olla esimerkiksi:

- viitearkkitehtuurin ensisijaisia käyttäjiä, jotka hyödyntävät viitearkkitehtuurin sisältöjä oman toimintansa tukena, tai
- viitearkkitehtuuriin liittyvistä sidosarkkitehtuureista vastaavia tai näitä hyödyntäviä tahoja, joihin viitearkkitehtuurin sisällöt voivat jollakin tavalla vaikuttaa, tai jotka voivat vastaavasti jollakin tavalla vaikuttaa viitearkkitehtuurin sisältöihin.

Viitearkkitehtuurin sidosryhmiä ovat esimerkiksi seuraavat:

Sidosryhmä	Sidosryhmän näkökulma
Työ- ja elinkeinoministeriö	Viitearkkitehtuurin omistaa uudistuksen toimeenpanovaiheessa työ- ja elinkeinoministeriö. Viitearkkitehtuuri tukee työvoimapalveluiden valtakunnallisen palvelujärjestelmän ohjausta, seurantaa ja kehittämistä. Viitearkkitehtuuri edesauttaa työvoimapalveluita koskevan kokonaisnäkyvän muodostamista, tähän liittyvää viestintää, tarvittavan tuen tarjoamista työvoimaviranomaisille palveluiden järjestämiseksi paikallisella tasolla sekä muodostaa lähtökohdan tavoitetilan kehittämiseksi.
Työvoimaviranomaiset (kunnat ja kuntien yhteenliittymät)	Viitearkkitehtuurin pääasiallinen käyttäjäryhmä ovat työvoimaviranomaiset (kunnat ja kuntien yhteenliittymät). Viitearkkitehtuuria voidaan hyödyntää työvoimaviranomaisten toiminnan johtamisen, kehittämisen, suunnittelun ja palvelutuotannon tukena. Viitearkkitehtuurin sisältö vaikuttaa työvoimaviranomaisten sekä niiden taustalla olevien kuntien tai kuntien yhteenliittymien paikallisen tason arkkitehtuureihin ja paikallisen tason arkkitehtuurit voivat puolestaan vaikuttaa viitearkkitehtuurin sisältöön. Viitearkkitehtuurin keskeisenä käyttäjänä työvoimaviranomaisilla on myös olennainen rooli viitearkkitehtuurin toimivuuden arvioinnissa päivittäisellä tasolla ja viitearkkitehtuurin kehittämisessä arjen tarpeisiin vastaavaksi.

Kuntaliitto	<p>Viitearkkitehtuurin pääasiallista käyttäjäryhmää (ts. yksittäisiä kuntia) edustaa keskitetysti Kuntaliitto, jonka tehtäviä ovat mm. kuntien edunvalvonta, asiantuntijana toimiminen, kehitystoiminta sekä erilaisten kuntien välisten yhteistyöverkostojen koordinointi.</p> <p>Viitearkkitehtuurilla on huomattavia kytköksiä myös erilaisiin kuntasektorin yhteisiin viitearkkitehtuureihin (mm. kunnan johtamisen viitearkkitehtuuri ja siihen liittyvät viitearkkitehtuurit), joiden ylläpidosta vastaa Kuntaliiton koordinoima kokonaisarkkitehtuuriryhmä.</p>
KEHA-keskus	<p>Viitearkkitehtuurissa kuvatut valtakunnallisesti keskitetyt työvoimapalvelut ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut ovat KEHA-keskuksen vastuulla. KEHA-keskuksella on tämän lisäksi valtakunnallisen työllisyydenhoidon valtakunnallisen palvelujärjestelmän ohjauksen toimeenpanoon liittyviä tehtäviä.</p> <p>Viitearkkitehtuurin sisältö voi vaikuttaa omalta osaltaan KEHA-keskuksen sisäisen arkkitehtuurin kehittämiseen ja toisaalta KEHA-keskuksen ylläpitämien keskitettyjen ratkaisujen arkkitehtuurit voivat vastaavasti vaikuttaa viitearkkitehtuurin sisältöihin.</p>
Work in Finland	<p>Viitearkkitehtuurissa kuvatut keskitetyt kansainvälisen rekrytoinnin palvelut ovat KEHA-keskuksen ja Business Finlandin yhteisen Work in Finland -toiminteen vastuulla. Viitearkkitehtuurin sisältö vaikuttaa näin ollen Work in Finland -toiminteeseen ja sen kehittäminen vaikuttaa viitearkkitehtuurin sisältöihin.</p>
ELY-keskukset	<p>Viitearkkitehtuurissa kuvatun työvoimapalveluiden kokonaisuuden osalta ELY-keskuksilla on esimerkiksi työvoimaviranomaisten alueellisen yhteistyön koordinointiin liittyviä tehtäviä. Viitearkkitehtuurilla voi näin ollen olla vaikutuksia ELY-keskusten toimintaan.</p>
Muiden hallinnonalojen toimijat	<p>Viitearkkitehtuurissa on olennaisia sidoksia muiden kuin työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalojen palveluihin ja toimialat läpileikkäviin palvelukokonaisuuksiin. Näihin hallinnonaloihin liittyviä sidosryhmiä ovat esimerkiksi:</p>

	<ul style="list-style-type: none">• STM ja STM:n hallinnonalan keskeiset toimijat (Hyvinvointialueet, Kela yms.)• OKM ja OKM:n hallinnonalan keskeiset toimijat (OPH, oppilaitokset yms.)• VM ja VM:n hallinnonalan keskeiset toimijat (DVV yms.) <p>Viitearkkitehtuurin sisältö voi vaikuttaa muiden hallinnonalojen keskeisiin sidosarkkitehtuureihin ja nämä voivat vastaavasti vaikuttaa viitearkkitehtuurin sisältöihin.</p>
Palveluntarjoajat ja -tuottajat	<p>Viitearkkitehtuuria voivat hyödyntää myös työvoimapalveluiden palvelukokonaisuuden järjestämisessä ja palvelutuotannossa käytettävät palveluntarjoajat ja -tuottajat. Viitearkkitehtuuri tukee palveluntarjoajia ja -tuottajia vaatimusten mukaisten arkkitehtuuriratkaisujen suunnittelussa ja toteuttamisessa.</p>

3.2. Organisoituminen

Viitearkkitehtuurin hallinta edellyttää viitearkkitehtuurin omistajan, ylläpitäjän ja sidosryhmien välistä tiivistä yhteistyötä. Omistaja ja ylläpitäjä vastaavat viitearkkitehtuurin hallintaan liittyvien yhteistyömekanismien käytännön toiminnan organisoinnista. Sidosryhmät huolehtivat omalta osaltaan viitearkkitehtuurin hallinnan yhteistyömekanismeihin osallistumisesta ja niiden tekemien linjausten huomioimisesta omassa toiminnassaan.

Viitearkkitehtuurin hallinnan tukena voidaan käyttää viitearkkitehtuuriryhmää, jonka kokoonpanossa on omistajan ja ylläpitäjän lisäksi viitearkkitehtuurin kannalta olennaisten sidosryhmien riittävä edustus.

Viitearkkitehtuuriryhmän vastuulla on tukea omistajaa ja ylläpitäjää aiemmin mainittujen tehtävien hoidossa tarjoten mm. omien sidosryhmiensä näkemyksiä viitearkkitehtuurityöhön.

Viitearkkitehtuuriryhmän nimeää viitearkkitehtuurin omistaja ja sen toimintaa koordinoi viitearkkitehtuurin ylläpitäjä. Ryhmä sopii omista työskentelymenetelmistään, kuten kokouskäytänteistä ja työskentelyssä käytettävistä työtiloista.

Viitearkkitehtuuriryhmä eskaloi oman vastuualueensa ylittävät asiat tarvittaessa sovittavan eskalointikäytännön mukaisesti.

Viitearkkitehtuurin hallinnan organisoitumista ja viitearkkitehtuuriryhmän kokoonpanoa tulee tarkastella säännöllisesti TE24-uudistuksen toimeenpanon edetessä ja ylläpitovaiheeseen siirryttäessä.

4. Viitearkkitehtuurin hallinnan toimintamallit

4.1. Dokumentaation säilyttäminen

Viitearkkitehtuurin dokumentaation viimeisin ajantasainen versio julkaistaan seuraavissa kanavissa:

- Viitearkkitehtuurin päädokumentti liitteineen työ- ja elinkeinoministeriön verkkosivustolla:
<https://tem.fi/tyovoimapalveluiden-viitearkkitehtuuri>
- Viitearkkitehtuuriin liittyvät arkkitehtuurimallit QPR:n ylläpitämän Arkkitehtuuripankki -alustan Julkaisupankissa:
<https://arkkitehtuuripankki.onqpr.com>

Viitearkkitehtuurin työversioita hallitaan työ- ja elinkeinoministeriön sisäisessä työtilassa ja arkkitehtuurimallien työversioita QPR:n Arkkitehtuuripankissa (mallia hallinnoi KEHA-keskus).

Viitearkkitehtuurin olennaisista muutoksista viestitään tarvittaessa TE24-uudistuksen hankesivustolla.

4.2. Versionhallinta

Viitearkkitehtuurin versionhallinnassa käytetään kolmetasoista versiointia. Versionumero on muodossa *x.y.z*, jossa numerointi muuttuu muutoksen merkittävyyden mukaan:

- x- numeron muutos kuvaa isoa muutosta (esim. 1.0 → 2.0)
- y-numeron muutos kuvaa keskikoon muutosta (esim. 1.1 → 1.2)
- z-numeron muutos kuvaa pientä muutosta (esim. 1.3.4 → 1.3.5)

Viitearkkitehtuurin versionumeroa päivitetään kunkin muutoksen yhteydessä. Versionumeroa päivitettäessä keskeiset muutokset aiempaan versioon nähden lisätään dokumentin versiohistoriaan.

4.3. Muutosten hallinta

Viitearkkitehtuuriin tulee kohdistumaan elinkaarensa aikana muutoksia, jotka tulee viedä läpi hallitusti. Muutostarpeita voi ilmetä esimerkiksi seuraavista lähteistä:

- Lainsäädännön muutokset.
- Kohdealueen toimintamallien ja tietojärjestelmien kehitys.
- Sidosarkkitehtuureihin kohdistuvat muutokset.
- Jatkuvan parantamisen tarpeet (esim. työvoimaviranomaisten arjesta nousevat jatkokehitystarpeet).
- Säännöllinen sisällön ajantasaisuuden varmistaminen.

Viitearkkitehtuuriin kohdistuvat muutokset voivat olla tilanteen mukaan pieniä, keskikokoisia tai suuria. Erilaisten muutosten hallittu läpivienti edellyttää selkeitä muutoskäytäntöjä, joita on kuvattu seuraavassa.

4.3.1. Pienet muutokset

Pienet muutokset ovat muutoksia, jotka eivät vaikuta merkittävästi viitearkkitehtuurin sisältöön tai sen soveltamiseen. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi triviaalit lisäykset, tarkennukset tai muotoilumuutokset.

Pienet muutokset voi toteuttaa ylläpitäjä. Muutokset eivät vähäisen merkityksensä vuoksi edellytä hyväksyntäkäytäntöä tai erillistä tiedottamista.

4.3.2. Keskikoon muutokset

Keskikoon muutokset ovat muutoksia, jotka vaikuttavat jossain määrin viitearkkitehtuurin sisältöön tai sen soveltamiseen. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi kokonaisuuden kannalta olennaiset lisäykset tai muutokset viitearkkitehtuurin eri osa-alueiden sisältöihin.

Keskikoon muutokset toteuttaa ylläpitäjä, osallistaen muutokseen tarvittaessa viitearkkitehtuuriryhmää tai muita tarvittavia sidosryhmiä. Muutokset edellyttävät yleensä hyväksyntäkäytännön ja niistä tiedotetaan verkkosivustolla.

4.3.3. Suuret muutokset

Suuret muutokset ovat muutoksia, jotka vaikuttavat merkittävästi viitearkkitehtuurin sisältöön tai sen soveltamiseen. Tällaisia muutoksia voivat olla esimerkiksi laajat, viitearkkitehtuurin rakennetta tai sen eri osien sisältöjä merkittävästi uudistavat muutokset.

Suuret muutokset toteutetaan tyypillisesti projektoimalla ja niistä vastaa omistaja tai ylläpitäjä, osallistaen muutokseen viitearkkitehtuuriryhmää tai muita tarvittavia sidosryhmiä. Muutokset edellyttävät hyväksyntäkäytännön ja niistä tiedotetaan verkkosivustolla.

4.4. Ajantasaisuuden seuranta ja päivitykset

Viitearkkitehtuurin sisällön ajantasaisuutta tulee seurata säännöllisesti ja viitearkkitehtuuria tulee päivittää muutostarpeiden ilmetessä.

Viitearkkitehtuurin ajantasaisuus varmistetaan omistajan, ylläpitäjän ja viitearkkitehtuuriryhmän sopimalla tavalla, esim. säännöllisellä vuosikelloon sidotulla tarkastelulla tai aina tarvittaessa.

Viitearkkitehtuuria päivitetään tarvittaessa edellä kuvattujen muutostenhallinnan käytäntöjen mukaisesti.

4.5. Toimivuuden seuranta ja jatkuva parantaminen

Viitearkkitehtuurin toimivuutta tulee seurata ja sen sisältöä tulee parantaa jatkuvasti saadun palautteen pohjalta.

Viitearkkitehtuurin toimivuutta koskevaa palautetta ja kehitystarpeita kerätään jatkuvasti viitearkkitehtuurin sidosryhmiltä, kuten loppukäyttäjiltä.

Viitearkkitehtuuriin liittyviä palautteita kerätään ja viitearkkitehtuuriin liittyviä kehitystarpeita hallinnoidaan omistajan, ylläpitäjän ja viitearkkitehtuuriryhmän sopimalla tavalla, esim. yhteistyöalustalla.

Viitearkkitehtuuria kehitetään tarvittaessa edellä kuvattujen muutostenhallinnan käytäntöjen mukaisesti.

5. Viitearkkitehtuurin hallintamallin ylläpito

Viitearkkitehtuurin lisäksi pidetään yllä tätä viitearkkitehtuurin hallintamallia. Niin viitearkkitehtuurin kuin sen hallintamallin ylläpidossa noudatetaan samoja, edellä kuvattuja periaatteita.

Viitearkkitehtuurin hallintamallin ylläpidossa on huomioitava erityisesti työvoimapalveluiden palvelujärjestelmään liittyvien yhteistyömekanismien tarkentuminen TE24-uudistuksen toimeenpanon aikana. Uudistuksen toimeenpanon valmisteluvaiheen (vuodet 2023–2024) jälkeen myös hallintamalli on päivitettävä vastaamaan tavoitetilaa (vuodesta 2025 eteenpäin).